

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 128 M.

CONCURS

Pentru conferirea a opt stipendii de câte 1000 coroane, din fundațiunea *Trandafil*, se publică concurs cu termenul până la 1/14 August 1907.

După dispozițiunile fundatorului, la aceste stipendii pot reflecta numai tineri români gr. orientali din tot cuprinsul mitropoliei noastre, cari au obținut calcul eminent în școalele medii, și cercetează oarecare universitate sau facultate.

Cererile de concurs sunt a se instrui cu atestat de botez, de paupertate, și de studii, și a se adresa Consistorului mitropolitan în Sibiu.

Sibiu, 2/15 Iunie 1907.

Consistorul mitropolitan.

Desarmarea.

Sibiu, 17 Iunie n.

Sâmbăta la orele 3 după amiază s'a deschis în *Haaga* al doilea congres al păcii, la care iau parte reprezentanții tuturor statelor din lume, cu o singură excepție. Reprezentantul republicii *Liberia* încă nu s'a prezentat, ceilalți 47 însă toți.

Congresul acesta a fost convocat sub lozincă plăcută tuturor popoarelor împovărate de sarcinile ce le reclamă armatele, și sub cele mai favorabile auspicii ale *desarmării*, fie și numai *parțiale*, dar cu toate acestea, cu chestia *desarmării* poate că nici nu se va ocupa.

S'au făcut adecă pipăiri prealabile, din partea Angliei, dela care a emanat ideea *desarmării*, și s'a aflat, că Germania e contrară oricărei *desarmări*, și e contrară și Italia și Japonia.

Lipsind deci unitatea de vederi între puterile mai mari, cu privire la *desarmare*, ideea nici nu va fi pusă în discuție, pentru că înzadar se hotărăște aceea ce nu se poate executa.

Francia e aderentă mare a ideii

de *desarmare*; dar cu toate acestea, ministrul francez de externe *Fichon* a spus într'o ședință a camerei din Paris, că ideea *desarmării*, și peste tot ideea *păcii*, nu poate să ajungă niciodată la o îmbrățișare unanimă a tuturor puterilor cari sunt reprezentate în congres. Pacea durabilă, ori chiar pacea vecinică, e vis, e chimera. Nici când nu va putea fi atinsă. Pentru că precum nu sunt indivizi egali, așa nu sunt egale nici popoarele. Și tocmai inegalitatea aceasta e condițiunea de viață, și prin urmare și condițiunea de luptă, căci *lupta e viața!*

De *desarmare* nu va fi deci vorba de astădată în congresul de pace dela *Haaga*, la care s'au prezentat de altcum toți reprezentanții puterilor participante cu instrucții amănunțite; ceea ce însă nu înseamnă, că *ideea* *desarmării* e abandonată, ori că trebuie să fie abandonată. Ideea *desarmării* e tot atât de sublimă, ca ideea *păcii* însăși, și se știe, că ideile mari poartă în ele însele suctul de viață și puterea motrice. Se învârtesc singure și se dezvoaltă singure, pentru că cadă gata în poalele mulțimii care privește la ele cu dor și cu așteptare.

Dar și dacă nu se va ocupa cu ideea *desarmării*, la care, cum se depeșează dela *Haaga*, a renunțat acum și reprezentantul Rusiei, lucruri bune va face totuși congresul acesta al doilea al *păcii*, pe care unii îl numesc parlamentul *umanității*.

Va decreta în prima linie de *obligatoare* pentru toate statele hotărârile aduse din partea primului congres de natura aceasta, ținut la 1899 tot în *Haaga*, va simplifica apoi procedura tribunalelor de arbitraj și va înlesni anchetele internaționale. Va pune stavilă, dacă va putea, și risipei de bani ce se face cu procurarea neconținută de *arme noi*, ceace ar fi începutul cel mai bun pentru reducerea enorme-

lor cheltueli pe cari le reclamă armatele, și ar fi o ușurare pe seama popoarelor, cari abia mai pot purta cheltuelile.

Iar dacă se decretează de obligatoare hotărârile congresului prim de pace, se stabilește prin aceasta principiul, ca și în acest congres de pace minoritatea *trebuie* să se supună majorității, prin urmare, se netezește calea pe seama unui viitor congres, în care totuși va trebui să se discute ideea *desarmării*, și să se aducă hotărâre, dacă nu cu unanimitate, apoi cu majoritate de voturi.

Pentru că să se poată întâmpla însă lucrul acesta, vor trebui să reclame popoarele însăși *desarmarea*, neconținut și cu tărie, în parlamentele lor de acasă, ca astfel reprezentanții statelor, trimiși la următorul congres al *păcii*, se plece de acasă sub presiunea opiniei publice, care cere *desarmarea!*

Ce privește *scopul* pe care l'are în vedere aceasta instituțiune internațională, acest congres al *păcii*, l-a definit foarte frumos reprezentantul Franciei trimis la congres, domnul *Leon Bourgeois*, într'o convorbire avută cu un gazetar, căruia i-a spus, că prin tribunalul de arbitraj, instituit din partea congresului, se intenționează *apărarea celor mici și slabi față de cei tari și mari*. Pentru că, atunci când se pun în rânduri soldații, sunt puteri mari și mici, dar când se pun *drepturile* în cumpănă, deosebirea aceasta dispăre și nu sunt decât puteri egale. De multe ori drepturile celor mici și slabi trag în cumpănă mai mult decât drepturile celor mari și tari!

Scopul fiind deci din cele mai nobile, nu putem decât să dorim deplină izbândă congresului al doilea de pace, deschis Sâmbăta în *Haaga*, și se dorim, ca să ajungă să-i guste roadele toți cei mici și slabi, asupriți de cei mari și tari!

Un proces. Toate foile maghiare sunt de părerea, că procesul intentat ziarului „*Revista Bistriței*,” pentru reproducerea unei părți din vorbirea cu care I. P. S. Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Meșianu* a deschis sinodul arhidiecezan din anul acesta e de mare însemnătate, și că în cazul acesta nu mai e vorba de „*Revista*” numită, ci de *constatarea vinovăției Metropolitului nostru*. O foaie din Cluj s'a și supărat rău pe procurorul de acolo, fiindcă nu i-a comunicat ei întâiu știrea sensațională, ca să o exploateze așa cum ea știe, ci a lăsat-o să iee act de spre „*sensaționalul*” proces din foile valahice. Ca de regulă, s'a făcut și aci din tânțar—armăsar. Vorbirea înaltpreasfinției Sale e de cuprins *politic*, însă nu *agitatoric*; iar „*Revista Bistriței*” e foaie *fără cauziune*, foaie care n'are îndreptățirea să publice nimic ce se referă la politică. I-s'a făcut deci proces de transgresiune, pentru abatere dela lege, fiindcă a publicat lucruri politice în coloanele ei nepolitice, iar nu pentru *agitație*; prin urmare, *vinovăția* ori *nevinovăția* Metropolitului nostru nu stă în nici o legătură cu procesul foi „*Revista Bistriței*”.

În urma sgomotului făcut în jurul acestui proces, procurorul din Cluj deminte categoric știrea, că ar fi intentat proces de presă „*Revistei*” din Bistrița pentru vorbirea I. P. Sfințitului Arhiepiscop și Metropolit al nostru *Ioan*. Natural; fiindcă procesul nu aparține curții cu jurați, ci tribunalului ordinar; nu e intentat deci din partea procurorului din Cluj, ci din partea procurorului de pe lângă tribunalul pe teritoriul căruia se tipărește „*Revista*”.

Asta e starea adevărată a lucrului.

Noua lege școlară. Se fac pregătiri în ministerul de culte și instrucție publică, pentru că noua lege școlară să poată fi pusă în aplicare cu 1 Iulie n. c. Cumo în ce sens va fi aplicată și executată legea cu privire la școalele confessionale nemaghiare, ne putem convinge din următoarea știre pe care o scoatem din o gazetă din Budapesta: „Ministrul de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, a trimis pe profesorul dela școalele reale Dr

FOIȘOARĂ.

Tânțarul iscusit.

În pădure apăru pe ne așteptate un elefant puternic. Animalele trăiau până aci în pace în frumoasa pădure. Fiecare din ele își găsea bucata sa pusă deoparte și nime nu se plângea asupra altuia, că l-a conturbat în modul său de trai.

Dar acum un pericol mare amenința locuitorii pădurii; elefantul în fiecare dimineață cu urlet îngrozitor cutreera pădurea și nimicia tot, ce-i eșea în cale. Din vre-o pădure îndepărtată a venit el aici; poate din cauza sălbătăcimei sale l-au alungat soții lui.

În pădure i-se puse-se deodată capăt vieții fericite. Animalele tremurând se ascundeau dinaintea dihaniei înfricoșate, și numai noaptea cutezau să ieșe din ascunzișul lor, ca să-și caute de mâncare.

Peste zi nici chiar leul, nici tigrul, nu cutezau să și părăsească culcușul, pentru că nu cumva fără veste să-i vadă elefantul. Desigur, că s'ar fi luat cu ei la harță și atunci zău amară soarte i-ar mai fi așteptat.

Locuitorii pădurii s'au hotărât în fine să țină sfat și să chibzuiască în co-

mun, în ce chip ar putea scăpa de sălbaticul elefant, care deodată le-a conturbat liniștea trailului.

În timp de noapte, pe ascuns, s'au adunat animalele în o peșteră mare și au început sfātuirea.

Locul prezidial îl ocupa vulpea.

Ce să facem? ce să facem? — se auzia din toate părțile.

Atunci vulpea liniști pe lărmuitori și le vorbi în următorul chip:

— „Dacă voim să scăpăm de pericolul elefant, trebuie să ne rugăm de leu, ca să-și măsure el puterea cu elefantul și să-l răpună.”

Leul urla puternic:

— „Nu neg, sunt tare, dar nici aceia nu tăgăduesc, că elefantul e cu mult mai tare decât mine. Nu-mi vine la socoteală să-mi pun în joc viața. Aici e iubitul prietin, tigrul, el e tot atât de tare ca și mine, încredințați-i lui această afacere.”

Grăbit îl întrerupe tigrul:

— „Mulțumesc de așa cinstă. Sunt eu cei drept, destul de tare, dar ca să mă pun la luptă cu elefantul, nu mă încumet. Ce credeți? Pe loc m'ar omorâ cu tromba lui.

După aceea vulpea se adresă pe rând celorlalți animale puternice, dar nici unul n'a cutezat să iee asupra sa, să-și

măsure puterea cu elefantul.

— „Vai de noi, nime nu ne stă întru ajutoriu, se tângueau acum animalele mai slăbuțe. — Ce va fi de noi? Vom muri de foame!”

Atunci deodată se sculă micul, dar istețul tânțariu, sbură spre broască, și-i șopti ceva la ureche Broasca își deschise gura și mulțamită clătina din cap. Micul tânțariu se ridică apoi în aer și astfel zimzei:

— „Noa las' că voiu încerca eu să alung elefantul și-mi va sta în ajutor și cumătra broască!”

Toată adunarea a isbucnit în hohot de răs, auzind lauda tânțarului, chiar și bătrânul urs râdea cu hasnă mare, încât era p'aci să-i plesnească o coastă, dacă n'ar fi bătut vartos din tălpi. Icusitul tânțariu nu se lăsa conturbat, ci vesel răspunde:

— „Veți vedea voi, că nu glumesc. Haide numai cumătră broască, să căutăm elefantul.” În umbra unui tufiș s'au sfātuit ce să facă și apoi au pornit să caute elefantul.

Era aproape de ziuă, când au dat de puternicul animal, care tocmai căuta un izvor, ca să-și stâmpere setea, după un ospăț foarte gras.

Micul tânțariu sări deodată înaintea ochilor elefantului, și-l lovea mereu cu aripile sale mici și iuți.

Elefantul își închise ochii și orbecă așa înainte prin tufiș. Broasca începu a ocăcăi sărind mereu înaintea elefantului.

„Ha, aici trebuie să fie un izvor”, — gândi elefantul, și grăbind o lua înainte spre locul de unde se auzia ocăcăitul broastei.

Vicleana broască îl amăgi și elefantul ajunse la marginea unei prăpăstii adânci, iar de teama tânțarului nu cuteza să-și deschidă ochii și cu ei închiși nu putea să vadă, ce nenorocire îl așteaptă. Deodată se auzi o cădere mare. Elefantul se rostogoli la vale în prăpastie, și nici nu s'a întors mai mult înapoi. Locuitorii pădurii au scăpat de el prin ajutoriu micului și istețului tânțariu.

Îndată s'a răspândit vestea îmbucurătoare în întreaga pădure, și s'au adunat în grabă animalele din toate părțile și au făcut o veselie cum nu s'a mai văzut sub ceriu. Tigrul juca cu căprioara, vulpea cu iepurele. Micul tânțariu le cânta cele mai vesele cântece de joc.

* * *

Adolf Pachan se cerceteze școalele slovacăști din comitatele Arva, Lipto și Trenčin. Acesta a constatat în raportul său, că cele mai multe din școalele confesionale și comunale slovacăști sunt atât de defectuoase, încât vor trebui să fie închise, iar învățătorii sunt atât de slabi, progresul atât de nemulțămător, încât se impune *statiificarea școalelor slovacăști*. Firește, că doară acesta e scopul!

„Bunăcredință”. Din București ni-se scriu următoarele: „Văzând cum gazeta clujană, schimbată acum în revistă, dă informații, nu greșite, ci de-a dreptul de scară credință, cred că nu greșesc, dacă descrier și infierez această procedură nedeamnă.

E vorba de „conștiința” pâr. protopop Dr. E. Dăianu, pe care o căuta dnul Iorga și azi s'a convins, că nu există. Iar dl Dăianu, ca să arate cu ce-și înlocuiește această vorbă goală, susținută de naivi, publică o notiță („Răvașul” 1907, p. 372): „Fiind vorba de conștiință, ni-se atrage atențiunea la următoarele cuvinte ale dlui N. Iorga din „Neamul românesc” (nr. 86 p. 522), scrise în articolul „Răscoale țărănești” tocmai la începutul acelei pacoste: „Dacă vor combate-o cu cele din urmă mijloace, vom aplauda cu toții”. . . . Cum vedeți, asta ar însemna, că dl Iorga bate în palme când cineva nu aprobă „pacoste” revoluționară, și prin urmare își desminte lupta pentru binele țărănimii. Deci cum „conștiință”? Ei, așa ar fi, dacă în articolul dlui Iorga n'ar fi vorba de „anunțarea băncii iudeo-engeleze”, la care se referă întreg pasagiul citat în „Răv.”, și care trebuie „combătută cu cele din urmă mijloace”. Este așadar evidentă mistificarea adevărului în revista dela Cluj, și protestăm cu toată tăria, în numele cinstei recunoscute a gazetăriei ardelenne, contra intronării unor astfel de apucături necinstite”.

Indatoririle preotului față de școala confesională.

Temă lucrată pentru conferința preoțească din tractul A.-Iulia de preotul Alex. Băieșan.

(Urmare).

Executarea ordinelor venite dela organele noastre superioare referitor la școală, să privește încă ca o indatorire însămnată.

Corporațiunile noastre superioare, în urma îngrijirii părintești, scot la iveală multe deobligamente prin cari se țintește la înaintarea școalei. Din punctul acesta de vedere, precum și pentru a ne împlini cu conștiințiositate chemarea fără amânare, să aducem la realizare cele dispuse din partea superiorilor nostri.

Spre a repara ceace n'a putut face școala în cursul vremii, în urma împrejurărilor vitrege, dând naștere unui număr însemnat de analfabeți, e cu cale ca preotul să stăruie pe lângă înființarea cursurilor de cetit și scris cu analfabeții, în timpul acomodată aceluia.

Instituirea acestora vor aduce mult bine în popor și totodată privilegiul de a se putea folosi și de unele drepturi civile.

Preocupățiunea principală a preotului are să tindă într'acolo, ca educarea în școală să se facă în spiritul simțului religios moral. Spre scopul acesta are să îngrijească, ca învățătorul să infiltreze în copii frică de Dumnezeu, și să combată viciile, patimile mai înrădăcinate în popor, cari îl duc la peire.

Preotul nu trebuie să scape din vedere încă o indatorire a sa. Când nu se observă mersul regulat al afacerilor școlare, în datorința preotului zace a face raport protopopului despre aceasta întrelăsare. O ascundere a stării factice poate aduce mari daune învățământului. De altfel e o datorință sfântă a fiește căruia, de a fi în toată vremea la postul său de onoare.

Acum voiu înșira cauzele, cari împiedică o înaintare mai vădită pe terenul școlar.

O cauză cardinală, care împiedică progresul pe terenul școlar, e lipsa, ce se simte în multe comune românești, de local co-

răspunzător din toate punctele de vedere pentru învățământ.

Localitățile școlare la noi sunt lipsite de comoditățile recerute. Pe lângă acestea se desconsideră recerințele igienice, ce sunt de viață dădătoare.

Românul pe cele mai multe locuri trăiește din agoniseala ce o câștigă pe terenul economic.

Prin faptul, că la școalele noastre, în multe părți, lipsesc grădinile de pomărit, să negligă înmulțirea cunoștințelor din tinerețe a poporului în sfera acestui isvor însemnat de traiu al Românului.

De întărirea corpului, care la strămoșii nostri era obiect de mare importanță, la noi nu se ține cont de loc. Astfel mai la toate școlile nu există aparatele de gimnastică.

În direcția aceasta se vor obține succese numai avându-se în vedere cele amintite, precum și edificarea de școli după un plan făcut de autoritățile noastre superioare, ca unele cu vederi mai vaste pe acest teren.

Un rău, ce se observă la noi pe multe locuri e nedefinitivarea postului de învățător.

Neîntregirea aceasta cu persoană calificată adeseori își are isvorul în 3 fapte: în sărăcia poporului, în intențiunea de căpățuire a vre unui fiu al satului, în toameala, ce o fac la instituirea de învățător.

Pe multe locuri școala, nefuncționând în mod convenit, s'au dat naștere la o mulțime de analfabeți. Aceștia necunoscând recerințele cele mai elementare, ce sunt de a se băga în seamă la un traiu mai bun și ușor al vieții, în neajutorința lor nu-și mai pot împlini și datorința față de școală. Faptul acesta face, ca școala să dea îndărăt.

Pe la satele noastre nu arare ori se vede și intențiunea de căpățenie a vruii fiu al poporului. În vederea acesteia, până când persoana interesată își poate obține diploma, întregirea să amână an de an, așteptându-se după doritul lor. De multe ori însă se întâmplă, că alesul lor nu-și poate obține calificăția, și astfel școala a fost numai împedecată în mersul regulat al ei.

Poporul, nici în timpul de față, când n'are încotro, nu s'a desbăierat de răul obiceiului de a neguțători la alegerea de învățător.

Care lasă mai cu puțin, acela e ales de popor, fie și fără nici o calificăție. La ei banii hotăresc, nu aptitudinile spirituale.

Dacă preotul să întrepune, în cazuri de acestea — întimpină opoziție.

O cauză, care împedecă progresul școalei o formează și ocupațiunile afară de școală ale învățătorului.

Pe dascăl îl silește situația de a lua refugiu pe lângă școală și la alte ocupațiuni. Motivele următoarele: greul vieții, ambiția în cele materiale de a fi primul în sat și pretensiunile moderne.

Motivul prim îl practică învățătorul cu familie grea. Gurile cele multe ale familiei cer de mâncare. Astfel trebuie să-și estindă truda și pe alt teren.

În cazul de față nizuința arătată nu poate fi condamnabilă. E silit bietul apostol al culturii a-și ușura într'un chip orecareva traiul vieții.

La noi există și învățători, cari intrând în practică, se desbracă de idealism și să dau în brațele lămbiției de ași agonisi averea fără margini.

Unul ca acesta și face socoteala în sine, dacă în cele materiale voiu fi cel dintâi, atunci preot și popor, toți sunt pe mâna mea. Nizuința aceasta încă în germen trebuie nimicită. Pentru motivul, că învățătorul tot timpul îl folosește afară la câmp voină a fi la toate el capul, căci altfel — zice — nu meage treaba.

Veacul de față a deșteptat în învățători și pretensiuni nenumărate.

Munca grea a apostoliei dascălești — zice generațiunea mai nouă, — pretinde fel și fel de recreeri și petreceri.

Viața aceasta ușuratică aduce după sine adeseori neglijarea oficiului, carea împedecă mersul normal al instrucțiunii.

Spre a-și acoperi neglijența aceasta, nu arare ori mai recurge la pretinții cu organele administrative, ocupând câte un post de scriitor ori matriculant civil, ca astfel să se țină tare în postul său.

Pretinția aceasta dă anză adeseori la denunțări în dreapta și în stânga, cari aduc cu sine multe neplăceri.

Învățătorul și preotul având unul și același scop, de a lumina și moraliza poporul, în împlinirea chemării lor au de a merge mână în mână. Se recere din partea aceluia o conlucrare armonioasă la îndatorirea de a îmbunătăți soarta poporului. Experiența de toate zilele ne arată însă că între acești însemnați factori culturali domnește adeseori zizania și neînțelegerea cea mai mare.

Motivul de cele mai multe ori zace în inspecțiunea conștiințioasă din partea preotului. Cei mai mulți împlinirea datorinței în punctul acesta o privesc ca o neîncredere față de progresul învățătorului. Din acestea isvoresc apoi certe și discreditări în ambele părți.

Învățătorul n'are să-l privească pe preot ca unul ce nu-l lasă să trăiască, ci ca pe un adevărat părinte, care are în vedere mai presus de toate binele obșteșc.

La poporul nostru se poate vedea nu arare ori și o scădere, ce a luat proporțiuni mari, scădere cuprinsă sub numirea de indiferentism față de școală.

Răceala poporului față de afacerile școlare provine din credința lui deșertă, că cum or trăit moșii și strămoșii fără carte, vor putea trăi și ei.

În direcția aceasta o capacitate cu vreme și fără vremea poporului asupra razelor binefăcătoare ale învățării ni-se impune. Trebuie scos la iveală adevărul: „ai carte, ai parte”. (Va urma)

Concertul Rădulescu.

Joi în 13 Iunie s'a dat concertul de mult așteptat al baritonului Rădulescu. Înaintea unui public distins și destul de număr și-a predat dl Rădulescu programul său variat, compus din piese clasice și populare.

Vocea-i puternică, voluminoasă, care se perdea câte-odată în accente lirice înduioșătoare a captivat publicul deja la prima cântare: Arie din „Königin von Saba”. Celelalte puncte germane din Grig, Iensen și Schubert încă le-a cântat cu multă măiestrie, cu toată pronunțarea germană îi face încă ici-colea greuțăți. A plăcut mult piesele românești „Mândruliță dela munte”, de Ștefănescu, cântec cu care debutează aproape toți artiștii nostri români, începând cu domni Popoviciu, Corfescu, etc., în predarea căruia și dl Rădulescu n'a lăsat nimic de dorit, iar doina „Trageți voi boi”, de Brediceanu, a cântat-o acum mai românește decât la concertul Reuniunii de muzică. Publicul a aplaudat cu frenezie, atât pe cântăreț, cât și pe compositor.

În cântecele italienești, și anume, în duetele din opera „Bajazzo”, de Leoncavallo și în „Crucifix”, de Faure și-a manifestat pe deplin talentul de cântăreț artistic. În aceste piese de forță pare a fi dl Rădulescu acasă, aici i-am admirat mai mult modulațiunile vocii, precum și modul artistic de predare. Ici coala se observau oareși-cari exagerări în gesturi, dar l-a prins.

Și la concertul acesta vocea răpitoare a dnei Tritanu a fascinat publicul. Predarea viuă și dragălașe în cântecele românești ale măestrului Dima și puterea în executarea dramatică în duetele „Bajazzo” și „Crucifix” i-a asigurat din nou admirația și simpatia publicului sibiian. Dna Tritan face progrese uimitoare în dezvoltarea vocii sale, cucerind prin apariția simpatică și măestria interpretării tot mai mult. A și fost răsplătită cu flori și cu un cadou.

Dșoara Selma Wellmann, cunoscută publicului sibiian ca una dintre cele mai bune pianiste, a variat programul concertului prin predarea a două cântece la pian „Nuvelette” în T-dur de Schumann și „Hora gnomilor” de Liest. Cine cunoaște greutatea executării unor astfel de cântece, a trebuit să rămână frapat de tehnica, cu care dșoara Wellmann le-a executat, ținând publicul în încordare continuă în decursul jocului său măestru. Iar când a isprăvit, a isbucnit publicul în aplause. Un buchet de flori i-a răsplătit separat dexteritatea.

Acompanimentul la pian al cântecelelor l-a susținut și la acest concert dna Brote, „ocrotitoarea artiștilor” care în dra-

gostea ce-o are pentru artă nu cunoaște oboseală. Am admirat și de astădată virtuozitatea în pian a acestei doamne, devotată intereselor noastre culturale.

De încheiere mărturisim, că concertul de Joi a fost unul dintre cele mai reușite, ridicat îndeosebi și prin participarea celor mai alese familii sibiene.

Încă un cuvânt. Oare tineretul nostru nu s'ar putea desbăra la aplauze de jignitorul ungurism „cum a fost”, care nu se potrivește deloc cu spiritul limbei noastre? (db).

Apel.

Pentruca să previn și după putință să înlătur din proxima adunare generală ordinară a „Societății pentru fond de teatru român” orice discuție asupra *taxelor restante* împreună eventual cu *publicarea numelui* membrilor restanțieri, precum s'a cerut și în ultima adunare generală din Lipova:

Apelez la domni membri fondatori pe viață și mai ales la cei ordinari și îi rog ca să-și achite *toate taxele restante*, iar cei ordinari totodată și *taxele pentru anul 1906/7*.

Fiindcă voiu absentă mai mult timp de acasă și mai cu seamă din motive de *considerabilă economizare* în speșele de încasare, măi adresez domnilor membrii și rugarea, ca atât *taxele restante*, cât și pe cele *currente* să le trimită direct la „Filiala institutului „Albina” în Brașov (Brașso)”; iar drept cuitanță pentru sumele trimise se considere și păstreze deocamdată recepisa liberată de oficiul postal.

Brașov, în 10 Iunie n. 1907.

Dr. Nicolae Vecerdea

cassarul „Societății pentru fond de teatru român”.

NOUȚĂȚI.

Distincție. Preacuvioșia Sa Arhimandritul Filaret Musta, vicar episcopesc în Caransebeș, a fost decorat din partea Maiestății Sale cu coroana de fer clasa III. Trimitem și noi din acest incident sincere felicitări ilustrului dignitar al bisericei noastre.

Reichsrathul austriac, ales pe baza legii despre votul universal, a fost convocat pe astăzi, 17 Iunie n. la Viena. Deschiderea solemnă, prin mesaj de tron, se va face însă abia Mercuri, în sala tronului din palatul împărătesc.

Dela „Asociațiune”. Suntem informați, că adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” se va ținea anul acesta în Bistrița, în 8/21 Septemvrie și ziua următoare.

Procese de presă. La redacțiunea ziarului „Gazeta Transilvaniei” din Brașov s'a făcut de nou perchișiție domiciliară, căuțându-se manuscrisul articolului înscrimat „Merg orbiș înainte”, iar la redacțiunea ziarului „Tribuna” din Arad asemenea, căuțându-se aci manuscrisul unui articol scris de Dr. D. Lasca și improcesuat.

Pentru gimnaziul din Brad a intrat la cassa arhidiecezană suma de 8 cor. 40 fleri dela comuna Gusterița, protopresbiteratul Sibiiu, și dela comuna Vidrăseu, protopresbiteratul Murăș-Oșorheiu, 4 cor.

Hymen. Dșoara Victoria Dimitrescu și dl Virgil Antonescu și-au sărbătat cununia eri, Duminecă, 16 Iunie n. în biserica gr. ort. română din Arad.

Dl George S. Vasiliu, cunoscutul tenorist ne avisează, că în curând va concerta în Brașov, apoi va veni la Sibiiu, Cluj, Blaj, Oradea-mare, Lugoj și în fiecare oraș va da câte un concert.

† Ioan Maxim notar penzionat, comerciant și cassar al băncii „Avrigeana”, a decedat Vineri în 1 Iunie v. c. în al 57-lea an al etății și al 30-lea al căsătoriei sale. Rămășițele pământești ale răposatului s'au așezat spre vecinică odihnă Duminecă, 3 Iunie v. la 10 ore a. m. în cimitierul bisericei din Avrig.

Știre bună. Dl. I. L. Caragiale, autorul „Năpastei” și al „Scrisorii perdute” a scris două piese noi. Una e „Titirica Sotirescu et C-nia” o spirituală comedie în 4 acte, țesută din tipuri și obiceiuri cari stăpânesc viața politică și socială de azi a Românilor, iar cealaltă e „Urmasul”, tragedie în 3 acte, din vremea lui Ștefăniță-Vodă, nepotul lui Ștefan cel mare. Ultima revizie o face autorul acum și apoi în curând le va da pentru teatrul național din București.

Advocat nou. Dl. Dr. D. Moldovan înconștințează publicul românesc, că a deschis cancelarie advocațională în Sebeșul-săseșc (în casa librarului Hientz) str. Siculorum nr. 8.

Alegerile în România. La alegerile efectuate din partea colegiului al doilea pentru cameră au eșit biruitoari liberalii. S'au ales numai 3 conservatori. A eșit însă ales dl. Nicolae Ioan la Iași, naționalist independent. A înfrunit 1157 voturi. Tovarășul său de idei, profesorul A. C. Cuza, a ajuns în balotaj. A fost ales la Iași și dl. C. Stere.

Țara noastră încă are două procese pentru transgresiune, fiindcă a publicat lucrări de cuprins politic, ca foaie nepolitică. Au fost ascultați la poliția din Sibiu domni O. T. Goga, ca redactor și Dr. Ioan Lupas, ca autor.

Verificat. Mandatul deputatului român Dr. Ștefan Petroviciu, ales în cercul Zorlenț-mare, a fost verificat din partea comisiunii cenzurătoare, în ședința ținută Vineri, în 14 Iunie n. după ce protestul a fost revocat.

Convenire socială va aranja Duminecă la 23 Iunie n. c. (Ziua primă a Rosalilor), Reuniunea sod. români din Sibiu, în „Unicum”. Venitul curat e destinat fondului „Masa învățăcelor-meseriași”. Programul îl vom da în nr. viitor.

Unul care nu iubilează. În ziua iubileului de încoronare s'a arborat steaguri ungurești și pe casa orașului din Sátorajauhely. Când a venit însă primarul orașului la birou, a dat ordin să fie delatrate numai decât steagurile. Porunca lui s'a împlinit, dar auzind guvernul despre treaba aceasta, a ordonat cercetare disciplinară în contra primarului, care nu vrea să iubileze. Și acum se împlinește porunca guvernului.

Dl. Constantin Sulică a dat Marți la universitatea din Budapesta doctoratul în litere și filozofie *summa cum laude*. Dl. Sulică a fost stipendist al fundației Gozdu, și a fost crescut în colegiul Eötvös din Budapesta.

Anunț. Un tinăr, cu pregătire academică, posedă pe deplin dexteritatea de a scrie cu mașina, în limba română, maghiară și germană. Caută aplicare în vre-o cancelarie în decursul lunilor Iulie și August. A se adresa la administrația acestei foi.

Hotărâre înțeleaptă. Ni-se scrie, că reprezentanța comunală din Valea-brad (comit. Hunedoarei) a hotărât ca în Dumineci și sărbători câncimele să fie închise. Pentru această hotărâre a votat și cărcimarul Ioan Pavel. Să i fie spre cinste!

Caz de moarte. Soția dlui Dr. Söcs Géza, profesor la gimnaziul de stat din Sibiu, născută Székely Vilma, a decedat Marți în 11 Iunie n. în etate de 25 ani. A fost înmormântată în Sibiu, Joi în 13 Iunie.

„Drept de firmare.” Adunarea generală a acționarilor institutului de credit și economii „Brădetul”, societate pe acții în Orlat, ținută în 21 Martie n. a. c. alegând pe dl. Ioan Hanzu, paroh gr. ort. în Cacova de membru în direcțiune, l-a investit și cu dreptul de a semna firma societății cumulativ cu câte un membru al direcțiunii ori oficial al institutului; iar pentru dl. Ioan Popescu din Sibiel, ne mai fiind azi membru al direcțiunii acestui institut dreptul de firmare a încetat.

La fondul „Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” din incidentul botelului fiecei părintelui George Barescu din Comana-superioară au mai încurs dela dl. Ioan Poșta și soția, nașii nou născutei Letiția

Maria 2 cor., George Barescu, soția sa Eleonora și fiica lor Letiția (Maria) 3 cor., Clement Grama, notar și soția 2 cor., Mihail Ganea, paroh și soția 2 cor. și Nicolae Roșca, învăț. și soția 1 cor., s'au în total 10 cor.

Rugare. Cu ocaziunea încheierii anului școlar 1906/7 dela gimnaziul gr. or. român public din Brad se împlinesc 10 ani de când am absolvat acest gimnaziu, drept aceia reîmprospătăm tuturor iubitorilor nostri colegi, ca în înțeleșul „Legământului de frățietate” încheiat la 26 Iunie v. 1897 a satisface cu drag promisiunea de atunci și a se prezenta fiecare pe ziua de 29 Iunie v. 1907 (sf. Petru și Pavel) în comuna Brad, pentru a ne cunoaște și a perpetua și mai departe prietenia noastră. La revedere! Miheleni, la 1/14 Iunie 1907. George Almășan, paroh gr. or. rom. Petru Câmpean, capelan gr. or. în Rovină.

La Reuniunea sodalilor români din Sibiu, în timpul din urmă au mai fost primiți următorii membri ordinari: Petru Tătar, din Gârbova-inf., sod. pantofar, Ioan Muntean, din Sibiu, sod. lăcătuș de mașini, Ioan Pescariu, din Șurmare, culegător tip., Petru Zăpodean, din Petroșeni, sod. măsar, Vasile Morariu, din Sibiu, sodal pantofar, Petru Manta, din Sibiu, sodal franzelar, Teodor Jeanca, din Borgoșeni, sodal pantofar, Vasile Velțan, din Sâniacob, sodal faur, Nic. Ivan, din Aciliu, sodal lăcătuș, Ioan Apostu-Suciu, din Spring, sod. croitor, Ioan Magdaș, din Gârbov, sodal croitor, Ioan Medrea, din Câmpești, sodal lăcătuș de mașini, Ilie Oancea, din Orăștie, sodal croitor, Candid Frâncu, din Porumbacul-sup., sodal măsar, Candid Coștea, din Veneția-inf., sodal cismar, Chirion Stângaci, din Feisa, sodal pantofar, Cornel Șiboteanu, din Balomir, sodal covrigar, Eftimie Grusea, din Crihalma, sodal pantofar, Ilie Mașoș, din Bălăușer, sod. faur, Petru Breazu, din Mihăiț, sodal faur, Nicolae Bance, din Boița, sodal pantofar și Simeon Coman, din Alținaș, sodal cismar.

Invitare. Reuniunea femeilor gr. cat. din Zlatna invită pe calea aceasta pe toți binevoitorii și sprijinatorii Reuniunii la petrecerea obicinuită ce se va aranja a doua zi de Rusalii d. a. în „Coasta oprită”, iar seara în pavilionul ospătării comunale. Prețul de intrare de persoană 1 cor. Invitări separate nu se trimit. *Comitetul Reuniunii.*

Petrecerea din Cinciș, ținută în 2 Iunie n. a succes bine. Programul compus din cântări și declamări a fost bine executat. Piesa teatrală „Otrava de hâr-ciogi” bine jucată. Venitul curat a fost 21 cor., cari s'au dat parohului I. Ghișă spre păstrare în folosul bibliotecii școlare. Petrecerea a fost încheiată cu joc și a fost aranjată de învățătorul A. N. Ghișoiu și elevii săi de școală.

Petrecere în Topârcea. Inteligența română din Topârcea invită la concertul urmat de dans ce se va aranja cu concursul unui grup de teologi ai semin. „Anian” din Sibiu Luni, în 24 Iunie n. a. c. (a II-a zi de Rusalii) în sala cea mare a școlii. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare benevol. Venitul curat e destinat în favorul gimnazului din Brad. P. T. oaspeți sunt rugați a se îngriji de viptuale, iar de beuturi bune se îngrijește comitetul.

Petrecere în Petroșeni. Reuniunea femeilor române gr. ort. din Petroșeni va aranja petrecere de vară Duminecă în 10/23 Iunie (ziua de Rusalii) în sala hotelului „Wagner”. Venitul curat e destinat fondului Reuniunii pentru înfrumusețarea bisericii. Prețul de intrare: de familie 2 cor., de persoană 1 cor. Inceputul la 7^{1/2} ore seara. Suprataxe benevole se primesc cu mulțămire și se cuitează pe cale publică.

Ordinea examenelor publice cu finea anului școlar 1906/7 la școala română gr. or. din Rășinari. Luni, în 11/24 Iunie: a. m. dela 9—10 ore cl. I fețițe, dela 10—11 ore cl. I băieți, dela 11—12 ore cl. II fețițe, p. m. dela 2—3 ore cl. II băieți, dela 3—4 ore cl. III mixtă. Marți, în 12/25 Iunie: a. m. dela 8—9^{1/2} ore cl. IV mixtă dela 9^{1/2}—11 ore cl. V și VI mixte, p. m. dela 2—3 ore gimnastică cu cl. III—IV băieți, dela 3—4 ore încheierea festivă a anului școlar prin cântări și declamări. Escursiune în grădina școlară. Lucrurile de mână ale fețițelor vor fi expuse spre vedere Marți în 12/25 Iunie în cl. a II-a de fete. Rășinari, 30 Maiu (12 Iunie) 1907. *Direcțiunea școlii.*

Cea mai mare fericire pe lume e sănătatea și mulți au jertfit averi întregi, ca să și-o câștige, dar de cele mai multeori înzadar. Deci inventatorul crucii duple electro magnetice R. B. Nr. 86967, dl. Albert Müller în Budapesta V/27, Vadász utca 34, a pus la dispoziția lumii bolnave aparatul său, e știut, că numa aceasta e în stare să ajute acolo, unde alte mijloace nu mai pot; ceea ce documentează din nou și următoarea scrisoare de recunoștință: „Prea stimate d-le Müller! De 30 ani am fost tot bolnăvicioasă, nu puteam mânca, m'am simțit totdeauna rău, dar de când mi-am adus aparatul d-tale, din 23 Aprilie a. tr. și de când îl port, mă simt foarte bine, pot dormi, văd bine, am poftă de mâncare, cu un cuvânt sunt deplin sănătoasă și îți mulțămesc din inimă că mi-ai dat iară plăcere să trăiesc. Cu stimă: Rosa Sch'r'l, văduvă de geometru, Kesmark.

PARTEA LITERARĂ.

Originea dreptului.

Dreptul e dela Dumnezeu. Fie că dreptul residă în înșaiși *ființa dumnezească*, cum cred unii, fie că e efluxul *voinței omenești*, cum afirmă alții, isvorul e același, *dumnezeirea*. Pentru că chiar și în cazul, că dreptul ar fi eșit din voința omenească, în ultima analiză el totuși e dela Dumnezeu, fiindcă voința omului e dictată de rațiune, iar rațiunea e dela Dumnezeu.

La creirea dreptului omul numai într'atâta e părtaş, încât rațiunea omenească a turnat dreptul în forme și l-a precizat așa, ca să poată fi înțeleș și controlat de toți. Izvorul adevărat al dreptului însă este și rămâne *dumnezeirea*. De aceea, toate popoarele consideră dreptul de lucru sfânt și adorabil, de un lucru cu desăvârșire *absolut*, adică egal cu perfecțiunea; și de aceea, orice violare de drept, sau încălcare de lege, în fața omului din popor trece de *păcat*, de faptuire în contra dumnezeirii.

Așa crede poporul român, așa cred toate popoarele creștine din lume; și au bune motive să creadă așa, pentru că într'adevăr așa este.

Dar una e *credința* și alta e *știința*! Știința nu se mulțămeste cu aceea ce *cred* popoarele, ci ea caută, scrutează, răsfoște, ca să-i dea de urmă și să stabilească, cum se face că lumea crede așa și nu altcum, cum se face că lumea derivă dreptul dela Dumnezeu?

Pentru religie credința e suficientă, pentru filozofie nu. Pentru că filozofia vooeste și se silește să știe, de unde și cum a venit și s'a înrădăcinat în inima omului credința aceasta?

Intrebarea e deci următoarea: Cum s'a născut dreptul?

Amăsurat cunoștințelor de astăzi în materie de drept, răspunsul ce se poate da este, că *din patru isvoare*, cari sunt: *contractul*, sau învoeala membrilor comunității omenești, *legisla'ura statului*, sau reprezentanții comunității omenești, *știința* și *obiciin'uța*.

Dintre aceste patru isvoare de drept, cel mai vechiu pare a fi *obiciin'uța*, isvor de prima ordine. Toate celelalte vin puse în rang după obiciin'uța.

Să începem însă în ordinea stabilită, cu dreptul bazat pe *teoria contractului*.

După teoria contractului formațiunea dreptului a decurs așa, că *ființele omenești*, ajunse la libertate de voință, s'au unit în vederi și și au precizat reciproc sfera de libertate pe seama fiecăreia dintre ele. Și s'a zis așa, că cel ce trece peste sfera proprie, întră în sferă străină, și prin aceasta calcă îndreptățirea celuilalt, comite violare de *drept*. După teoria aceasta deci, dreptul s'ar baza pe *voința omenească*, pe voința contrahenților. Și pe voința aceasta omenească ar fi zidit întregul drept, privat și public.

Dar teoria contractului, ca izvor de drept, poate fi combătută cu următoarele argumente: Orice contract e legat de *forme*, căci contractul care nu corăspunde anumitelor forme e — *ficțiv*. Aceea apoi se știe, că ficțiunea nu e acceptată în știință ca — *dona'ă*. Contractul, afară de aceasta, e numai formă de precizare pe seama *dreptului personal*, bazat pe — *invoială*. Din contract se nasc deci drepturi numai pen-

tru o persoană față de cealaltă, față de a doua, nu însă și drepturi față de persoana a treia. Mai departe, contractul poate fi abzis, pecând sunt drepturi, cari la nici un caz nu pot să fie abzise. Prin urmare, dacă formațiunea statului, — ceea ce e egal eu o comunitate oarecare omenească, — ar fi bazată pe teoria contractului, abzierea ar fi admisă și aici, cu privire la toate drepturile ce compet singuraticului și comunității. De aceea, teoria contractului e o simplă închipuire, e o *analogie*, cu ajutorul căreia ne imaginăm originea dreptului, care la nici un caz nu residă în *contract*. Contractul nu conține în sine nici forma primitivă a formațiunii dreptului, fiindcă celce a legat întâiu contractul *trebuia să cunoască dreptul*, pentru că altcum nu-l putea trece în contract. Va să zică, dreptul e mai vechiu decât contractul, decât teoria contractului.

Unul dintre cei mai aprigi apărători ai teoriei contractului este *Herbart*, care zice, că dreptul s'a născut în următorul chip: Oamenii au început să se scărbească de ceartă, și pentru a o vedea evitată au legat *contract*, obligându-se la observarea unor anumite reguli, menite să împedece cearta.

Dar tocmai din aceste expuneri ale lui *Herbart* se poate deduce, că dreptul a existat înaintea contractului, pentru că în ce alt scop ar fi legat oamenii contractul, dacă nu pentru a-și apăra fiecare — *dreptul seu*? Se poate, că dreptul s'a *perfectionat* prin contract, dar la nici un caz nu s'a născut din contract. Tot așa cum nici statul nu s'a născut din contract și prin contractul social. Pentru că ceice au legat întâiu contractul social știau ce e *statul* și știau ce e *stăpânirea*, fiindcă altcum nu legau contract pentru *formarea statului* și pentru *recunoașterea stăpânirii*.

Din contract deci nu se poate naște nimica nou. Contractul poate să modifice sau să amplifice numai aceea ce există, cu toate că contractul e de natură *conservativă*. Anumite drepturi, sau serii de drepturi, pot să se fi născut din contract, dar nu din el își are *originea* dreptul peste tot, care e dela Dumnezeu, pentru că e dar al dumnezeirii înșaiși. (Va urma).

Din public.†)

Mulțămire publică.

Cu ocaziunea petrecerii din 2 Iunie n. din Cinciș, ne-au onorat cu prezența și au făcut suprasolviri următorii marini-moși domni și doamne:

Nițiu Dima și familia 5 cor., Augustin Dima și fam. 2 cor., văd. Maria Rimbaș, văd. Sofia Stoichiță, câte 1 coroană, Victor Rimbaș, Alexandru Rimbaș, câte 2 cor., toți din Hunedoara, Simion Zăvoian, capelan și familia, Springer Șamu și fam., câte 2 cor., din Teliucul-inferior, Oprișă Ioja, ospătar și familia 3 cor. 20 fil., Zlatiț Ionăș, econom 40 fileri, din Teliucul-superior, doamna Ana Ghișă, preoteasă 2 cor., Aida Mateiu, econom 40 fileri, din Cinciș.

Intratele la cassă au fost 81 cor. 52 fileri, din cari substrăgând spesele 60 cor. 52 fileri a rămas venit curat 21 cor., care sumă s'a predat parohului Iacob Ghișă spre a o depune la bancă ou libel separat în favorul bibliotecii școlare.

Primească marini-moșii domni și dne și pe calea aceasta cele mai sincere mulțămite ale noastre.

Cinciș, la 29 Maiu st. v. 1907.

În numele comitetului parohial:

Iacob Ghișă
paroh gr. ort.

Poșta redacției.

Dlul Nicolae Șerban în B-mic. Numere din anul 1896 nu avem și n'avem nici circularul cerut din anul 1884.

Dlul P. M. în P. Articoul trimis e bine scris, dar nu-l putem publica, din anumite motive.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 326 F. G. 1907

[140] 1-3

CONCURS

Spre scopul conferirii de stipendii din **Fundațiunea lui Gozdsu** pe anul școlar 1907/8 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militari la ar mata comună și honvezi — se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notariul public:

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților provăzut cu clausula parohului competent, că și de prezent aparțin la biserica gr. or. română;

b) că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, spre care scop au să substearnă studenții dela școlile medii atestatul despre anul școlar 1906/7, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și trebuie să fie scris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie scris din partea protopopului competent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voiește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt studiu.

4. Ceice voesc să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca la cazul, dacă li-se va vota stipendiul, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescriasă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor militare de cadeți, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiilor stabilite în acest concurs (p. I, a) — c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor extrada comădei școlilor militare, dacă concurentul va documenta, că este primit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța funcțiunii lui Gozdsu (Budapesta, VII. Holló utcza 8 sz.) până la 23 Iulie (5 August) a. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, ca până la 2/15 Iulie, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1906/7, căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite, sau sosite după terminul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expedării regulate, fiecare concurent să indice în petițiunea locului și posta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdsu, ținută în Iunie 1907.

Comitetul.

Sz. 471 vhtó 1907

[141] 1-1

Arverési hirdmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyszebeni kir. törvénytől 1903. évi 3471 számú végzése következtében Dr. Leményi Livius, Nagyszebeni ügyvéd által képviselt „Mielul”, pójánai tak. pénztár javára kufalvi Popa Janichie és társ. ellen 100 K. s jár. erejéig 1903. évi Szeptember hó 3-án foganatosított kielégítés végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 645 K. becsült következő ingóságok, u. m.: széna, buza, ökrök stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a gyfhehervári kir. járásbíró 1907. évi V. 476 számú végzése folytán — 107 K. 90 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kufalván leendő eszközésére 1907. évi Junius hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel kivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX.-c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Gyulafehérvárt 1907. évi Junius hó 4. napján.

Papp Károl

kir. bir. végrehajtó.

Nr. 574—1907

[142] 1-3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de capelan în parohia de cl. II Bungard sistematizat încă la 1892 și aprobat de rezoluțiunea Preaven. Consistor arhid. dtto 1 Decembrie 1892, Nr. 7754 Bis. și acum vacant, la cererea parohului foarte bătrân, aprobată cu rezoluțiunea dtto 15 Maiu a. c., Nr. 5210 Bis. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post, sunt jumătate din venitele parohiei fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor parohului dela stat.

Ceice doresc a reflecta la acest post au a-și așterne cererile concursuale — la subsemnatul oficiu protopresbiteral — instruite conform normelor din vigoare, arătând că au calificațiunea prescriasă pentru parohii de clasa II, iar pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic au a se prezenta în comună în vr'o Duminecă ori sârbătoare.

Sibiu, 1 Iunie 1907.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sibiului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 84—1907

[122] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului permanent de capelan în comuna bisericească de clasa I, Arada, protopresbiteratul Cămpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și din dotarea dela stat pentru capelani.

Doritorii a ocupa acest post să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele recerute la subscrisul oficiu în terminul deschis și a se prezenta poporului spre cunoaștere înainte de alegere.

Se adauge, că fiitorul capelan, în Dumineci și sârbători are să slujască regulat în biserica și la credinșii din crângul Mateșești.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cămpenilor.

Cămpeni, 24 Aprilie 1907.

Romul Furdul
protopresbiter.

Ad 617—1907

[131] 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc, vacant dela școala confesională gr. or. română din Ludușor, protopresbiteratul Făgăraș, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pe lângă salariu de 600 cor. din repartitiunea dela popor, cuartir în edificiul școlii și din lemnele școlii pentru încălzit și la cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită concursul cu doctamentele recerute la oficiul protopresbiteral gr. or. Făgăraș.

Alesul va avea să cânte cu elevii la sfânta liturgie în Dumineci și sârbători și la vecernie.

Oficiul protopresbiteral român gr. or., în conțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, în 18 Maiu 1907.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

[136] 3-3

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că cu concesiunea Inaltului Minister r. u. de comerț de sub Numărul 22920—905 VII, târgurile de țeară ce se țineau până acum în Bran în 8 August și 6 Octombrie, s'au conces a se ține din anul 1907 începând în 9 August și în 21 Noembrie st. n. în fiecare an.

Bran, 25 Maiu 1907.

Comitetul central
al comunelor brăne.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogie . . . C 3.—
Treptele formale ale învățământului (Edițiunea a doua) . . . „ 1-60
Povești pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) Ed. II „ 2.—
Carte de cetire a II a . . . —50
Noul Abecdar . . . —40
Călăuza noului Abecdar . . . —20
Dr. Daniil P. Barcianu. Vieața și activitatea lui . . . —50

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.

Nr. 21—1907. of. paroh. [139] 2-2

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenerabilul Consistoriu arhidiecezan cu Nr. 10265 Școl. din 27 Octombrie 1905, se dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice, miuendă, zidirea salei școlii gr. or. române din Bobohalma, protopresbiteratul Târnavei. Licitațiunea se va ține în edificiul școlii vechi, Duminecă în 17/30 Iunie a. c. la orele 10 a. m.

Prețul de strigare e 5000 coroane. Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10%.

Materialul necesar are să-l prestece anteprenorul. Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Bobohalma. Comitetului parohial îi stă în drept a conrede cu lucrarea pe oricare dintre plusoferenți.

Bobohalma, 22 Maiu 1907 st. n.

Pentru comitetul parohial:

Augustin Chețian, par.-prezid.

Nr. 435—1907 of. ppresb.

Văzut.

Oficiul ppresb. gr.-or. al tr. „Târnavă”. Cetateadebaltă, 25 Maiu 1907.

Nic. Todoran, protopresbiter.

Biblioteca societății „Steaua”.

— Fiecare număr 15 fileri. —

Nr. 1. Din Țara Basarabilor, de G. Coșbuc, un resumat al istoriei noastre naționale dela colonizarea Dacilor până la războiul pentru neatârănare din 1877—78.

Nr. 2. Folioasele învățaturii, de P. Dulfu, o descriere a stării de azi a sâtenilor nostri în asimănare cu a celor de prin țările apusene și mijloacele de îndreptare.

Nr. 3. Minunea vieții și cheia lumii de Th. D. Speranția, o povestire morală și instructivă.

Nr. 4. Grădina de legume, de Ioan Hășeganu, un tratat de grădinărie.

Nr. 5. Medicul poporului, partea I, de Dr. I. Felix, povețe practice de igienă.

Nr. 6. Avem cu ce să ne mândrim, de T. Dușescu Duțu, spicuri din istoria și literatură națională, cu indemnuri pentru săteni la învățatură.

Nr. 7. Medicul poporului, partea II, de Dr. I. Felix, povețe pentru păstrarea sănătății.

Nr. 8. Biserica ortodoxă română, de I. Michălescu și Victor Puiu, explicațiuni asupra slujbei bisericești și a picturilor morale din biserică.

Nr. 9. Ștefan-cel-Mare, de Alex. Lăpădatu, povestire populară asupra faptelor și războaielor purtate de marele Domn al Moldovei.

Nr. 10. Ce se poate învăța dela un drum lung, de Dr. I. Simionescu, povestiri însoțite cu exemple din viața practică a sâtenilor din țări străine, spre a folosi ca pilde de urmat și sâtenilor nostri.

Nr. 11. Comoara Dorobanțului.

Se pot procura dela

Librăria arhidiecezană.

Prin Librăria arhidiecezană se pot procura diferite

ornate bisericesti

mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

Nu e crucea lui Volta!

Nr. 86967.

Nu e mijloc secret!

vindecă și invioreză

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fâituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceala la mână și picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, circulațiunea neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În canceloria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și oricine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindecă i-se retrimit banii. — Unde orice încercare s'a constat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atăt în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oțios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, opreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 8.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.— folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. 11 4

Eспедиție din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:

MULLER ALBERT, Budapesta,

V/27, strada Vadász 34 colțul.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.